

Designing a Model of Girls' Flourishing Based on Mothers' Secretarial Abilities with the Mediating Role of Parenting Methods

Article Info

Authors:

Zahra Mahmoodi¹,
Forough Jafari^{2*},
Kiyanoosh Zahrakar³
Rozita Zabih⁴

Keywords:

Flourish, Character
Strengths, Parenting Styles

Article History:

Received: 2020-10-22
Accepted: 2020-12-08
Published: 2021-01-20

Correspondence:

Email: fjafari646@gmail.com
Phone:
Address:

Abstract

Purpose: the present study was to design a structural model for mothers' character strengths and girls' flourish with the mediating role of parenting styles.

Methodology: The research method in terms of applied purpose and research design was descriptive-correlational. The statistical population of this study is all female students of the second year of urban high school in the academic year of 2018-19 along with their mothers. The sample size (465 subjects) was selected based on the multi-stage cluster sampling method. The research tools included the flourish questionnaire of Soleimani et al. (2015), character strengths questionnaire of Patterson and Seligman (2004), and parenting styles questionnaire of Baumrind (1991).

Findings: Findings indicated that the direct effect of authenticity, open-mindedness, appreciation of beauty, and gratitude on flourishing, as well as kindness, social intelligence, fairness, leadership, self-regulation on authoritative parenting style was confirmed. The direct effect of mothers' parenting style on girls' flourishing showed that just mothers' authoritative parenting style has a direct effect on girls' flourish. The results confirmed the indirect effect of kindness, social intelligence and leadership on girls' flourish with the mediating role of authoritative parenting style.

Conclusion: Strengthening and applying meaningful character strengths in mothers can both directly and indirectly through the authoritative parenting style can improve the flourishing of their girls.

-
1. PhD Student in Counseling, Department of Counseling, Faculty of Humanities, Tehran Branch of Science and Research, Islamic Azad University, Tehran, Iran
 2. Assistant Professor, Department of Psychology, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran. (Corresponding Author)
 3. Associate Professor, Department of Consultant. Faculty of Psychology and Educational Science, Kharazmi University, Tehran, Iran
 4. Assistant professor, Department of Psychologi, Faculty of Education and Psychology Science, Islamic Azad University, Islamshahr, Iran
-

طراحی مدل شکوفایی دختران بر اساس توانمندی های منشی مادران با نقش میانجی شیوه های فرزندپروری

زهرا محمودی^۱، فروغ جعفری^{۲*}، کیانوش زهراکار^۳، رزیتا ذبیحی^۴

چکیده

هدف: پژوهش حاضر، باهدف طراحی مدل ساختاری توانمندی های منشی مادران و شکوفایی دختران با نقش میانجی گری سبک های فرزند پروری اجرا شده است.

روش: پژوهش از نظر هدف کاربردی و طرح پژوهش، توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرری در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ به همراه مادران آنها بود. تعداد دانش آموز و مادر آنها با روش خوشه ای مرحله ای انتخاب شدند. به منظور اندازه گیری متغیرها، از سه پرسشنامه شکوفایی سلیمانی و همکاران (۱۳۹۴)، توانمندی های منشی پترسون و سلیگمن (۲۰۰۴) و شیوه های فرزند پروری با مریند (۱۹۹۱) استفاده شده است.

یافته ها: نتایج نشان داد توانمندی های اصالت، روشنفکری، تحسین زیبایی و قدردانی مادران بر شکوفایی دختران و همچنین توانمندی های مهربانی، هوش اجتماعی، انصاف، رهبری، خودتنظیمی بر سبک فرزند پروری قاطع اثر مستقیم دارد. بررسی اثر مستقیم سبک فرزند پروری مادران بر شکوفایی دختران بیانگر این مطلب است که سبک فرزند پروری سهل گیرانه و مستبدانه مادران بر شکوفایی دختران اثر معنادار ندارد، اما سبک فرزند پروری قاطع مادران بر شکوفایی دختران اثر مستقیم دارد. نتایج پژوهش اثر غیرمستقیم توانمندی های مهربانی، هوش اجتماعی و رهبری را بر شکوفایی با واسطه گری سبک فرزند پروری قاطع تأیید کرد.

نتیجه گیری: تقویت و کاربرد توانمندی های منشی معنادار شده در مادران هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم از طریق تأثیری که بر سبک فرزند پروری قاطعانه می گذارد می توان موجب ارتقای شکوفایی دختران آنها کرد.

کلیدواژه: شکوفایی، توانمندی های منشی، شیوه های فرزند پروری.

^۱ دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۲ استادیار، گروه روانشناسی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران. (نویسنده مسئول) fjafari646@gmail.com

^۳ دانشیار، گروه مشاوره و راهنمایی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

^۴ استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، اسلامشهر، ایران.

مقدمه

شکوفایی انسان موضوعی است که قرن‌ها ذهن دانشمندان را به خود مشغول کرده و اخیراً مورد توجه روان‌شناسی مثبت‌گرا نیز قرار گرفته است. روان‌شناسی مثبت‌گرا بعنوان یکی از جدیدترین شاخه‌های روان‌شناسی بر خلاف دیدگاه سنتی که بیشتر بر آسیب‌شناسی روانی و روان‌شناسی مرضی متمرکز بود، بر ابعاد سلامت روان، بهزیستی روان‌شناختی، موفقیت، شادکامی و رضایت از زندگی تأکید دارد و هدف از آن کشف و ارتقا عواملی است که به افراد، خانواده‌ها و جوامع کمک می‌کند تا پیشرفت کرده و شکوفا شوند (سلیگمن، رشیدو پارکز^۱، ۲۰۰۶). تعریف شکوفایی براساس مدل پرما شامل (هیجان‌های مثبت، مجذوبیت یا غرقه شدن، روابط، معنا و پیشرفت) است. از این ۵ عامل، ۳ عامل مربوط به نظریه شادکامی اصیل هستند و دو عامل به آنها اضافه شد که عبارتند از: روابط مثبت و دستاورد یا پیشرفت (حرکت روبه جلو در زندگی). براساس نظریه جدید سلیگمن، شادکامی افراد تنها در سایه رسیدن آنها به شکوفایی با ۵ مولفه محقق میشود و رسیدن به شکوفایی به معنای بهزیستی همه جانبه‌ی فرد است. هنگامی که افراد به شکوفایی می‌رسند، بهزیستی، بهره‌وری و صلح به دنبال آن خواهد آمد. تا سال ۲۰۵۱، ۵۱ درصد از افراد جهان به مرحله‌ی شکوفایی خواهند رسید (سلیگمن، ۲۰۱۱)، ترجمه‌ی کامکار و هژبریان، ۱۳۹۷). مجموعه‌ای از عوامل می‌تواند در رشد و شکوفایی نوجوانان موثر باشد. از آنجاییکه اولین بستر رشد شخصیتی و اجتماعی افراد از خانواده آغاز می‌شود و منشا بسیاری از اختلالات شخصیتی و مشکلات روانی در پرورش اولیه کودک و در خانواده است و مادر رکن اصلی پرورش فرزندان است آدلر از نخستین روانشناسانی بود که به تعریف زندگی سالم در خانواده پرداخت. او بر تلاش جهانی کودکان برای دستیابی به احساس شایستگی در جهان و خانواده‌شان تأکید دارد تا بدین ترتیب بتوانند برای استعدادها و توانایی‌های خود اعتبار بیافرینند (کامپتون و هافمن^۲، ۲۰۱۳). همچنین پژوهش‌ها حاکی از این است که سلامت و بهزیستی بزرگسالان، خصوصاً به ابراز علاقه، توجه، رفتار دستانه مادرشان در دوران کودکی آنها ارتباط دارد (بن نینک^۳، ۲۰۱۲)، ترجمه‌ی خمسه، ۱۳۹۳). ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی مادر با سلامت روان فرزندان در بسیاری از مراحل زندگی حائز اهمیت است و صفات شخصیتی و در مجموع شخصیت والدین، میتواند یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم در رابطه با مسائل دوران نوجوانی باشد. چرا که سلامت روان فرزندان از عامل تعیین‌کننده نقش خانواده اثر می‌پذیرد. شناسایی ویژگی‌های شخصیتی والدین، تقویت ساختارهای تربیتی خانواده، تسهیل روابط و الگوهای مناسب رفتاری در درون خانواده به عنوان عوامل حائز اهمیت میتواند در سلامت روان فرزندان کودک و نوجوان کمک‌کننده باشد (حسین زاده، ۱۳۹۵). در این پژوهش فرض بر آن است که توانمندی‌های منشی مادر به طور مستقیم و شیوه‌ی فرزندپروری مادر به عنوان متغیر میانجی در شکوفایی دختران موثر است.

توانمندی‌های منشی می‌توانند بعنوان صفات مثبتی تعریف شوند که در افکار، احساسات و رفتار انعکاس پیدا میکنند و از نظر اخلاقی ارزشمند و برای خود و دیگران مفید هستند. آنها درجه بندی می‌شوند و می‌توانند بعنوان تفاوت‌های فردی اندازه‌گیری شوند. روان‌شناسان مثبت‌گرا بیان میکنند که این توانمندی‌ها ریشه در زمینه زیستی دارند و از طریق فرایند تکاملی که برای این زمینه‌ها در رراستای سطوح بالای اخلاقی انتخاب شده و بعنوان ابزارهایی برای حل تکالیف مهم بقای نوع ضروری هستند مورد استفاده قرار می‌گیرند (بک^۴، ۱۹۹۵، شوارتز^۵، ۱۹۹۴؛ رایت^۶، ۱۹۹۴؛ به نقل از پارک، پترسون و سلیگمن^۷، ۲۰۰۴). آنها همچنین در یک فرایند بافتی و پویا رشد می‌کنند که ریشه‌های عمیقی در فرهنگ شخص دارند. توانمندی‌ها یا فاضیلت‌های منشی بطور کلی در شش طبقه قرار می‌گیرند که هر کدام از چند توانمندی تشکیل شده‌اند. فاضیلت خرد شامل توانمندی‌های کنجکاو، عشق به یادگیری، خلاقیت، قضاوت و چشم‌انداز می‌باشد. فاضیلت شجاعت شامل شهامت، پشتکار و یکپارچگی می‌باشد. فاضیلت انسانیت شامل توانمندی‌های مهربانی، عشق و هوش اجتماعی است. فاضیلت عدالت شامل شهروندی، انصاف و

1. Seligman MEP, Rashid T & Parks

2. Compton & Hoffman

3. Bannink

4. Bek

5. Schwartz

6. Wright

7. Park Peterson Seligman

رهبری می باشد. فضیلت میانه روی شامل توانمندی های خود تنظیمی، احتیاط و تواضع می باشد. فضیلت تعالی شامل توانمندیهای تحسین زیبایی، قدردانی، امید، معنویت، شوخ طبعی، بخشش و اشتیاق می باشد. توانمندی های منشی هم در والدین (مادر) وهم در فرزندان پیش بینی کننده ی قوی برای بهزیستی روان شناختی محسوب میشود (جعفری، ۱۳۹۶). همچنین به منظور شکل گیری هویت موفق در فرزندان لازمست آنها را در معرض تجربیات گوناگون قرار داده و با شناسایی توانمندیهای منشی، موقعیتهای استفاده از این توانمندی ها را در زندگی فرزندانشان ایجادکنند تا آنها بتوانند به طرواق بینانه اهدافی را در زندگی برگزینند که مستلزم استفاده از توانمندی های منشی غالب آنهاست و منجر به احساس شیفتگی و شکوفایی و خود کارآمدی در آنها می شود. با توجه به پژوهشهای انجام شده هنوز این ابهام وجود دارد که کدامیک از توانمندی ها و ویژگی های شخصیتی مادر و به چه میزان بر روی شکوفایی دختران تاثیر دارد؟

بدر نظر گرفتن متغیر شیوه های فرزندپروری به عنوان یکی دیگر از عوامل تاثیر گذار و میانجی در رابطه ی بین توانمندی های منشی مادران و شکوفایی دختران، می توان گفت شیوه منحصر به فرد والدین در فرزندپروری موجب پرورش افرادی متفاوت می گردد. بامریند^۱ (۱۹۹۱) باتوجه به دو بعد پذیرش و کنترل چهار شیوه ی فرزندپروری را معرفی میکند که عبارتند از: قدرت طلب، اقتدار طلب، آسان گیر و بی توجه. با توجه به اینکه شیوه های فرزند پروری والدین تحت تاثیر توانمندیهای منشی آن ها قرار دارد بنابراین براساس توانمندی های منشی والدین میتوان شیوه های فرزندپروری آن ها را پیش بینی کرد؛ مثلا والدین قدرت طلب از توانمندی های رهبری و خودتنظیمی و چشم انداز بالا، مهربانی و هوش اجتماعی پایین استفاده میکنند. والدین اقتدارطلب دارای توانمندی های مهربانی، هوش اجتماعی، چشم انداز، رهبری، انصاف، پشتکار و خودتنظیمی بالا هستند. والدین آسان گیر دارای توانمندی های مهربانی و هوش اجتماعی بالا و رهبری و خود تنظیمی و چشم انداز پایین هستند. والدین بی توجه و هرج و مرج طلب هیچ شیوه ی ثابت و قابل پیش بینی در رفتار با فرزند ندارند در نتیجه الگویی از مثبت یا منفی بودن یا مخرب بودن در رفتار فرد شکل خواهد گرفت که این الگوی هرج و مرج گونه می تواند سلامت روانی فرزند را به خطر بیندازد. موانع شکوفایی وی شود؛ بنابراین میتوان گفت هرچقدر کودک در فضایی انعطاف پذیر همراه با کنترل و توجه و پذیرش بالاتری رشد کند بیشتر میتواند ابعاد وجود خود را کشف کرده و به شکوفایی برسد (جعفری، ۱۳۹۶). همچنین شیوه ی فرزندپروری مادران و ادراک ایشان از تواناییهای خویش از ارزش زیادی برخوردار است زیرا مادرانی که خود را در انجام وظایف مادرانه شان توانمند ارزیابی می کنند در مقایسه با مادرانی که چنین احساسی ندارند، موفقیت بیشتری را تجربه می کنند و سبک مقتدرانه فرزندپروری و ارتباطات گرم را بهتر از سایرین می پذیرند. مادران با خودکارآمدی پایین و شیوه های فرزندپروری منفی بیشتر از چنین مادرانی فرزندان دارای مشکلات رفتاری، اختلالات خواب و ناسازگاری را تجربه می کنند (ناظریان، شمس؛ ۱۳۹۵).

پژوهشهای گوناگونی درباره نقش عملکرد خانواده در پیش بینی شادکامی دختران نوجوان انجام شده است صالح زاده، فلاحی، رحیمی (۱۳۹۵)، میرشفیعی (۱۳۹۵)، رشیدی کوچی، نجفی، محمدی فر (۱۳۹۵)، حمیدی، انصاری (۱۳۹۵). در مجموع با توجه به یافته های پیشین، توانمندیهای منشی و شیوه های فرزندپروری مادران با شکوفایی دختران رابطه دارند، اما هیچکدام به نقش میانجی گری فرزندپروری در رابطه بین توانمندیهای منشی مادران و شکوفایی دختران نپرداخته اند، با توجه به خلا پژوهشی موجود و عدم بررسی سازوکار اثرگذاری این متغیرها بر شکوفایی و مبهم بودن اینکه، این متغیرها در چهارچوب چه مدل ارتباطی بر شکوفایی اثر میگذارند، اهمیت و ضرورت پرداختن به این پژوهش احساس میشود. در کل، فرض پژوهش این است که رابطه ی توانمندیهای منشی مادران با شکوفایی دختران هم میتواند مستقیم باشد وهم به واسطه ی شیوه های فرزندپروری اثر غیرمستقیم دارد؛ بنابراین، هدف کلی این پژوهش: طراحی مدل ساختاری توانمندیهای منشی مادران و شکوفایی دختران بانقش میانجی شیوه های فرزندپروری است.

^۱. Baumrind

روش

پژوهش حاضر، از نظر هدف کاربردی، از لحاظ گردآوری داده‌ها کمی و از نظر ماهیت و نوع مطالعه از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهرری در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ به همراه مادران آنها بود. این تعداد بالغ بر ۳۸۲۰ نفر است. به طور کلی در روش شناسی مدل‌یابی معادلات ساختاری و تحلیل مسیر تعیین حجم نمونه می‌تواند بین ۵ تا ۱۵ مشاهده به ازای هر متغیر اندازه‌گیری شده تعیین شود (هومن، ۱۳۹۷)؛ بنابراین با توجه به ابعاد توانمندی‌های منشی (۲۴ بعد)، شکوفایی (۵ بعد) که جمعاً ۲۹ بعد می‌شود به حجم نمونه ۴۶۵ نفر نیاز است. به منظور نمونه‌گیری از اعضای جامعه از روش خوشه‌ای و تصادفی استفاده شده است. بدین منظور ابتدا ناحیه‌ها (ناحیه ۱ و ۲) و محله‌های مختلف شهرری شناسایی شدند و از میان محله‌ها، به تصادف ۶ محله (از هر ناحیه ۳ مدرسه در سه محله) انتخاب شد. سپس از بین دانش‌آموزان هر مدرسه انتخابی، از هر پایه تحصیلی به تصادف، عده‌ای دانش‌آموز انتخاب شدند.

ابزار اندازه‌گیری متغیرها سه پرسشنامه به شرح زیر است: پرسشنامه شکوفایی: ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه ۲۸ عبارتی شکوفایی (۲۰۱۴) می‌باشد. پرسشنامه ۲۸ عبارتی شکوفایی توسط سلیمانی، رضایی، کیان‌ارثی، هژبریان و خلیجی (۱۳۹۴) و بر مبنای مدل پنج‌عاملی سلیگمن (هیجان‌های مثبت؛ روابط؛ معنایابی؛ پیشرفت؛ مجدوبیت) ساخته شد. شیوه‌نمره‌گذاری: به هر یک از عبارت‌ها در یک طیف لیکرت ۶ گزینه‌ای «کاملاً موافقم»، «تا حدی موافقم»، «کمی موافقم»، «کمی مخالفم»، «تا حدی مخالفم» و «کاملاً مخالفم» به ترتیب مقادیر ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ نمره داده می‌شود. نمره کل شکوفایی از طریق جمع کل عبارت‌های پرسشنامه به دست می‌آید. ویژگی‌های روان‌سنجی: روایی همگرایی پرسشنامه شکوفایی (HFQ) از طریق اجرای همزمان آن با پرسشنامه‌های «خودشکوفایی اهواز» ($r=0/82$) و «شکوفایی داینر» ($r=0/90$) و اعتبار واگرایی آن از طریق پرسشنامه «افسردگی بک» ($r=-0/66$) بررسی و مورد تأیید قرار گرفت ($p < 0/001$). علاوه بر آن نتایج پایایی پرسشنامه شکوفایی، با استفاده از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) نشان داد که این پرسشنامه از ضرایب پایایی مناسبی برخوردار است. به طوری که مقدار پایایی برای عوامل هیجان‌های مثبت، روابط، معنایابی، پیشرفت و کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۳، ۰/۸۸، ۰/۸۷ و ۰/۹۵ است که مطلوب و رضایت‌بخش است. مقدار پایایی متغیر شکوفایی در این پژوهش ۰/۸۱ است.

پرسشنامه توانمندی‌های منشی: آزمون ارزش‌های فعال در عمل (VIA-IS) در سال ۲۰۰۴ توسط پترسون و سلیگمن به منظور سنجش توانمندی‌های (نقاط قوت) شخصیتی افراد ساخته شد. این آزمون شش فضیلت جهانی و ۲۴ توانمندی شخصیتی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. هر کدام از شش فضیلت از مجموعه‌ای از این توانمندی‌های رفتاری تشکیل یافته‌اند. این آزمون یک ابزار خودگزارشی و دارای ۴۸ عبارت است؛ یعنی هر توانمندی با ۲ عبارت مورد سنجش قرار می‌گیرد. بدین ترتیب و بر اساس نمرات حاصل، شش توانمندی برتر فرد مشخص می‌شود. گویه‌های این مقیاس بر روی یک لیکرت پنج درجه‌بندی می‌شوند. نمره‌های مقیاس از یک تا پنج است. جمله‌بندی بعضی از گویه‌ها به طور منفی و مثبت است و بنابراین در محاسبه و نمره‌گذاری این مسئله باید مورد توجه باشد. این مقیاس با توجه به طبقه‌بندی‌های گذشته از توانمندی‌های مثبت ساخته شده است و در مطالعات مختلف اثربخشی و توان آن در سنجش توانمندی‌های مثبت منشی تأیید شده است. پارک، پترسون، مارتین و سلیگمن (۲۰۰۴) این پرسشنامه را به زبان آلمانی در بین ۱۶۷۴ بزرگسال مورد سنجش قرار دادند که نتایج نشان داد که این ابزار پایایی، روایی و اعتبار سازه رضایت‌بخشی دارد. میانگین ضریب آلفا ۰/۷۷ و پایایی بازآزمایی در فاصله ۹ ماه ۰/۷۳ به دست آمد. همچنین در پژوهشی با نمونه شامل ۳۵۴ نفر از دانشجویان آلفای کرونباخ ۰/۷۰ ضریب بازآزمایی به فاصله یک هفته‌ای ۰/۸۱ گزارش داده است. پایایی آزمون بر اساس آنچه که پترسون و سلیگمن ذکر کرده‌اند در همه خرده‌مقیاس‌ها و برای همه توانمندی‌ها با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ بیش از ۰/۷ است. همین‌طور ضریب بازآزمایی در یک دوره چهارماهه بالاتر از ۰/۷ گزارش شده است (پترسون و سلیگمن، ۲۰۰۴). پارک (۲۰۰۹) نیز از شرایط مناسب ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه سخن گفته است. ضریب آلفای کرونباخ آن بر روی نمونه‌ای ۰/۸۰ بوده است (کرد میرزا ۱۳۸۸، به نقل از خدابخش، خسروی، شاهنگیان، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر دامنه پایایی براساس ضریب آلفای کرونباخ از ۰/۶۱ تا ۰/۷۱ است.

پرسشنامه شیوه‌های فرزند پروری بامریند: این ابزار جهت بررسی شیوه‌های فرزندپروری ساخته شده است و بر اساس نظریه بامریند (۱۹۹۱) از الگوی رفتاری سهل‌گیر، مستبد و قاطع (اطمینان بخش) اقتباس شده است که این پرسشنامه شامل ۳۰

ماده است که ۱۰ ماده آن به شیوه سهل گیر (آسان گیرانه)، ۱۰ ماده به شیوه مستبدانه و ۱۰ ماده دیگر به شیوه قاطع و اطمینان بخش (مقتدرانه) به امر پرورش فرزند مربوط می‌شود. در این پرسشنامه، والدین نظر خود را بر حسب مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرتی مشخص می‌کنند. بوری (۱۹۹۱) پایایی سه خرده مقیاس به ترتیب برای سبک های مقتدر، سلطه جو و سهل انگار، ۰/۷۸، ۰/۸۶ و ۰/۸۱ محاسبه کرده است. همچنین بوری در مورد میزان روایی این پرسشنامه این نتایج را گزارش نموده است. مستبد بودن مادر رابطه معکوسی با آزادگذاری (۰/۳۸-) و اقتدار منطقی او (۰/۴۸-) دارد. مستبد بودن پدر رابطه معکوسی با آزادگذاری (۰/۵۰-) و اقتدار منطقی (۰/۵۲-) او دارد. در پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ به ترتیب برای سبک های فرزند پروری مقتدر، سلطه جو و سهل گیرانه ۰/۷۵، ۰/۷۳ و ۰/۷۲ به دست آمده است. همچنین به منظور تعیین روایی این پرسشنامه از روش تحلیل عاملی استفاده شد، مقدار ضریب KMO (شاخص کفایت نمونه گیری) ۰/۸۰ و مقدار خی دو آزمون کروییت بارتلت ۴۰۲۴/۱۵ محاسبه شد که در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بود. در تحلیل عاملی از روش تحلیل عناصر اصلی با چرخش متعامد از نوع واریماکس و بارهای عاملی ۰/۳۰ برای حداقل همبستگی قابل قبول میان هر ارزش و عامل استخراج استفاده شد. نتایج نشان داد که سه عامل قوی معنادار با ارزش ویژه بالاتر از یک در مقیاس وجد دارد که بر روی هم ۴۴/۶۳ درصد واریانس کل را تبیین کردند. این مقدار برای هر یک از عوامل چهارگانه به ترتیب ۶/۸۶، ۴/۹۹، ۳/۲۴ بودند. در تحلیل عاملی تاییدی نیز با کمک نرم افزار AMOS برازش خوبی برای مدل سه عاملی به دست آمد. در نتیجه از نظر ساختار عاملی وجود سه عامل در پژوهش حاضر با مدل سه عاملی نظریه بامریند که این پرسشنامه براساس آن شکل گرفته، همسو و سازگار است (مشتاقی، میرهاشمی و پاشاشریفی، ۱۳۹۲). در پژوهش حاضر پایایی براساس آلفای کرونباخ به ترتیب برای سبک های های فرزند پروری مقتدر، سلطه جو و سهل گیرانه، ۰/۷۹، ۰/۷۶، ۰/۶۲ است.

پس از اجرای پرسشنامه ها، داده های این پژوهش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده ها در قسمت آمار توصیفی از جداول توزیع فراوانی، شاخص های مرکزی و پراکندگی، نمودارها و در قسمت آمار استنباطی از آزمونهای ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزار لیزرل جهت تصمیم گیری در خصوص پذیرش یا عدم پذیرش فرضیه های پژوهش مورد استفاده قرار گرفت.

یافته ها

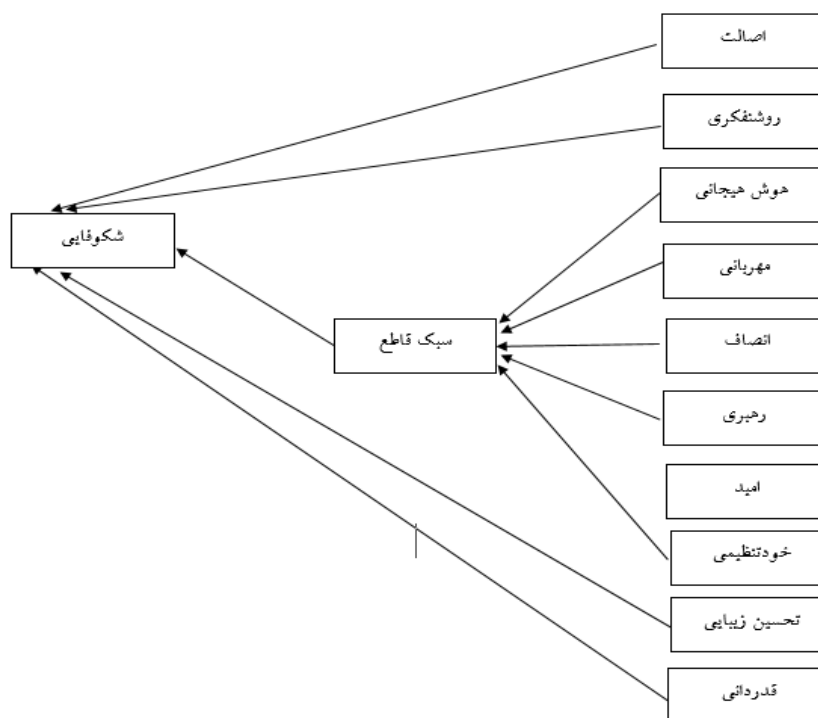
در این مطالعه ۴۶۵ مادر و دختر به عنوان نمونه شرکت داشتند. میانگین سنی مادران، برابر ۴۱/۲۳ سال است. جوانترین عضو نمونه دارای ۳۳ سال سن و مسن ترین دارای ۶۳ سال سن می باشد. ۲۷/۶ درصد مادران، دارای تحصیلات دیپلم و کمتر هستند. ۴۳ درصد در سطح کاردانی یا کارشناسی بوده و ۲۹/۴ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر هستند. میانگین سنی دختران، برابر ۱۶/۴۴ سال است. جوانترین عضو نمونه دارای ۱۴ سال سن و بیشترین سن در گروه دختران ۱۸ سال است. به منظور بررسی متغیرهای مدل پیش بینی شکوفایی فرزندان که شامل متغیرهای برونزا توانمندیهای منشی مادران و متغیر واسطه ای سبک فرزندپروری است، از نرم افزار Lisrel و از روش تحلیل مسیر (sem) استفاده شد.

برای بررسی پیش فرضهای این آزمون از آزمون دوربین واتسون (دربررسی استقلال خطاها)، کولموگروف - اسمیرنف (برای بررسی نرمال بودن توزیع) و ضریب همبستگی پیرسون (برای بررسی رابطه های دومتغیره) استفاده شد. نتایج این آزمونها نشان می دهد خطاها از هم مستقلند، توزیع متغیرها نرمال بوده و آزمون همبستگی پیرسون نشان می دهد که سبک قاطع با همه توانمندیها درارتباط است و همچنین ارتباط معناداری با شکوفایی دارد. سبک مستبد تنها با توانمندی امید ارتباط معنادار دارد و سبک سهل گیر با برخی توانمندیها و شکوفایی ارتباط معنادار دارد. به این ترتیب، صرفاً سبک فرزندپروری قاطع وارد مدل شده است.

جدول ۱. برآورد ضرایب اثر مستقیم و غیرمستقیم

اثرات غیرمستقیم			اثرات مستقیم			روابط مستقیم متغیرها در مدل
سطح معنی داری	مقدار t	مقادیر برآورد استاندارد	سطح معنی داری	مقدار t	مقادیر برآورد استاندارد	
-	-	-	$p < 0.01$	۳.۲۹	۰.۲۳	اصلت بر شکوفایی
-	-	-	$p < 0.01$	۴.۷۷	۰.۲۷	روشنفکری بر شکوفایی
-	-	-	$p < 0.01$	۵.۵۹	۰.۳۰	تحسین زیبایی بر شکوفایی
-	-	-	$p < 0.01$	۳.۱۸	۰.۲۲	قدردانی بر شکوفایی
$p < 0.05$	۲.۱۱	۰.۰۷	$p < 0.01$	۴.۷۱	۰.۲۶	مهربانی بر سبک قاطع
$p < 0.05$	۲.۱۱	۰.۰۷	$p < 0.01$	۴.۷۱	۰.۲۶	هوش اجتماعی بر سبک قاطع
$p > 0.05$	۱.۷۴	۰.۰۶	$p < 0.01$	۳.۶۲	۰.۲۵	انصاف بر سبک قاطع
$p < 0.05$	۲.۵۹	۰.۰۸	$p < 0.01$	۵.۵۹	۰.۳۰	رهبری بر سبک قاطع
$p > 0.05$	۱.۷۴	۰.۰۶	$p < 0.01$	۳.۳۸	۰.۲۴	خودتنظیمی بر سبک قاطع
-	-	-	$p < 0.01$	۳.۶۲	۰.۲۵	سبک قاطع بر شکوفایی

از میان توانمندیهای منشی اثر مستقیم اصلت، روشنفکری، تحسین زیبایی، قدردانی، مهربانی، هوش اجتماعی، انصاف، رهبری و خودتنظیمی بر سبک فرزندپروری قاطع در سطح $P \leq 0.01$ معنادار می باشد. اثر غیرمستقیم توانمندیهای مهربانی، هوش اجتماعی و رهبری، بر شکوفایی با واسطه گری سبک فرزندپروری قاطع در سطح $P \leq 0.05$ معنادار است؛ بنابراین، سبک فرزندپروری قاطع نقش واسطه ای معناداری در ارتباط بین رهبری، مهربانی و هوش اجتماعی والدین با شکوفایی فرزندان دارد. شاخصهای برازش مدل نشان می دهد که مقدار $\chi^2 (1.76)$ ، p value برابر و RMSEA موجود در جدول (۰.۰۰۱) است که در دامنه مورد قبول قرار دارند. همچنین، NFI برابر (۰.۹۶)، CFI برابر (۰.۹۶)، GFI برابر (۰.۹۷) می باشد که حاکی از برازندگی مدل است.

شکل ۱. مدل ساختاری پژوهش

بحث و نتیجه گیری

هدف از پژوهش حاضرارایه مدلی ساختاری برای تبیین سازه شکوفایی بود. براین اساس فرض شده بود که توانمندیهای منشی مادران با میانجی گری شیوه های فرزندپروری بر شکوفایی دختران تاثیر می گذارد. ارزیابی مدل ساختاری نشان داد که این مدل فرضی از برازش مناسبی برخوردار است و اثرات مستقیم و غیر مستقیم متغیرها بر هم معنا دار است. بررسی اثرات غیرمستقیم با نقش واسطه ای شیوه های فرزندپروری نشان می دهد که اثر غیرمستقیم توانمندیهای مهربانی، هوش اجتماعی و رهبری، بر شکوفایی با واسطه گری سبک فرزندپروری قاطع معنادار است. این یافته مطابق با نتایج به دست آمده از (هونگ و همکاران^۱، ۲۰۱۵؛ هوور و همکاران^۲، ۲۰۱۰؛ صالح زاده و همکاران، ۱۳۹۵) است. در تبیین این یافته میتوان گفت، والدین اقتدارطلب یا قاطع دارای توانمندی های مهربانی، هوش اجتماعی، چشم انداز، رهبری، انصاف، پشتکار و خودتنظیمی بالا هستند. والدین قاطع در حین کنترل خطراتی که ممکن است در مسیر رشد فرزندان به آنان آسیب وارد کند با پذیرش عاطفی و حمایت از فرزندان در آنها احساس ایمنی برای کاوش در محیط اطراف و اقدام توام با خود مختاری و ماجراجویی را فراهم می کنند. چنین والدینی به فرزندان در شناسایی توانمندی هایشان کمک می کنند و راه رسیدن به شکوفایی را برای آنها هموار میکنند. همچنین اثر مستقیم اصالت، روشفکری، تحسین زیبایی و قدردانی بر شکوفایی در این مطالعه به دست آمد که با نتایج به دست آمده از مطالعات واگنر، گراندنر، پرویر و راج^۳ (۲۰۱۹) که رابطه تمام ابعاد توانمندی ها را با تمام ابعاد شکوفایی اثبات کردند همسو است. همچنین نتیجه این تحقیق در راستای پژوهش انات شوشانی و لیور شوارتز (۲۰۱۸) است که اثبات میکنند، توانایی تشخیص دیدگاه های دیگران، درگیر شدن در رفتارهای اجتماعی، امکان تمایز بین درست و نادرست، کسب معیارهای اجتماعی و توانایی در اختیار داشتن و استفاده از دانش به احساس بهزیستی و معناداری کمک می کند. جهت تبیین کلی این یافته میتوان گفت با توجه به آنکه شکوفایی یک مفهوم چندبعدی است که برای رسیدن به آن ضروریست ترکیب بهینه ای از عوامل فردی و محیطی به کار گرفته شود، مطالعات انجام شده بر اهمیت فرزندپروری برای پیامدهای فراتر از دوران کودکی و مخصوصا در بزرگسالی تاکید می کند و ارزش هدف گذاری شیوه های فرزندپروری را برای پیشگیری و راهبردهای مداخله در بهبود سلامت و بهزیستی جمعیت نشان می دهد (چن، کوبزانسکی و واندرویل^۴، ۲۰۱۸)؛ بنابراین الگوگیری دختران از توانمندی های مادران سبب می شود توانمندی های آنها در مسیر رشد و شکوفایی افزایش یابد. مطابق با یافته های پژوهش حاضر، توانمندیهای منشی مهربانی، هوش اجتماعی، انصاف، رهبری و خودتنظیمی بر سبک فرزندپروری قاطع (مقتدر) اثر مستقیم دارد. در تبیین این یافته می توان گفت، طبق نظریه بامریند، سبک فرزندپروری قاطع (مقتدر) شامل ابعاد گرمی و حمایت گری، خودتنظیمی و خودمختاری است (یارمحمدیان و همکاران، ۱۳۹۰)؛ بنابراین، والدینی که توانمندی مهربانی و هوش اجتماعی بالایی دارند می توانند، حمایت هیجانی و ارتباط دوسویه و منعطف را برای فرزندان نشان فراهم کنند و در ابراز محبت دریغ ندارند. همچنین توانایی رهبری و خود تنظیمی والدین زمینه ی برقراری نظم و کنترل، پاسخ دهی منطقی برای انجام امور، فراهم سازی محیطی برای بیان احساسات و عقاید فرزندان و استفاده از نظرات آنان در ایجاد قواعد خانوادگی است را فراهم میکند. این یافته نیز با یافته های (اسمخانی و همکاران، ۱۳۹۳؛ استاد علی و نفیس، ۱۳۹۴؛ هوور و همکاران، ۲۰۱۰) همسواست. آخرین یافته ی پژوهش حاکی از آن است که سبک فرزندپروری قاطع بر شکوفایی اثر مستقیم دارد. در توضیح و چگونگی این تاثیر میتوان گفت: والدین مقتدر، به فرزندان خود استقلال و آزادی فکری می دهند و آنها را تشویق می کنند و نوعی محدودیت و کنترل را بر آنها اعمال می دارند. آنها گرمی و صمیمیت بالایی نسبت به فرزند خود دارند، بنابراین فرزندان دارای چنین والدینی متکی به نفس هستند، با همسالان روابط دوستانه دارند. روابط خوب یکی از مولفه های واسطه ای موثر بر شکوفایی انسان است که موجب افزایش شادی و کارکرد بهتر فرد می شود. (داینر و بیسواس -داینر^۵، ۲۰۰۸) همچنین این فرزندان با فشار روحی مقابله می کنند و سرزنده و با انرژی هستند. استقلال و توانایی ایستادگی در مقابل فشارهای محیطی و مدیریت محیط موجب می شود فرد بتواند از فرصت های موجود در محیط بهره

1. Huang & et al.

2. Huver & et al.

3. Wagner L, Gander F, Proyer RT & Ruch,

4. Chen, Kubzansky, VanderWeele

5. Diener E & Biswas-Diener,

برداری لازم به عمل آورده و در مقابل تهدیدات محیطی موجود به خوبی مقامت کرده و آنها را مرتفع سازد. این عناصر زمینه شکوفایی فرد را فراهم می سازد و همچنین در الگوی بهزیستی رایف نیز مورد تاکید قرار گرفته است (هژبریان و همکاران، ۱۳۹۳). این یافته با پژوهش صداقتی و تنهای رشوانلو، ۱۳۹۷؛ نادمی و همکاران، ۱۳۹۷) همسو است. در مجموع، باتوجه به یافته های پژوهشهای پیشین و نتایج این پژوهش، فرزندپروری مثبت جنبه های مختلفی از سلامتی و بهزیستی را در افراد جوان ارتقا می دهد. همچنین رضایت بیشتر از روابط والد و فرزند با بهزیستی عاطفی بیشتر همراه است و خطر ابتلا به بیماری روانی، اختلالات خوردن، اضافه وزن و مصرف ماری جوانا را کمتر میکند، همچنین اقتدار بیشتر والدین و شام منظم خانوادگی بهزیستی عاطفی را بیشتر کرده و علایم افسردگی، پر خوری و رفتارهای جنسی را کم تر می کند. وندرویل، چارلتون، هاینس و چن^۱ (۲۰۱۹).

کاربردهای این پژوهش در حوزه سلامت روان دانش آموزان و والدین آنهاست. شناسایی توانمندی های منشی در مادران مخصوصا توانمندی هایی که در این پژوهش به عنوان نقاط مثبت اثرگذار بر شکوفایی، شناخته شدند، در غالب کلاسهای آموزش خانواده در مدارس از کاربردهای مهم این مطالعه است. همانند هر پژوهشی این مطالعه نیز باید در چهارچوب محدودیتهای آن تفسیر می شود، ابزارهای این پژوهش، مقیاس های خود سنجی بودند و اگرچه این ابزارها از روایی و پایایی مناسبی برخوردار بودند، بااین حال مقیاس های خودسنجی مستعد سوگیری هستند چرا که شرکت کنندگان در برخی مواقع تمایل به دادن پاسخ های جامعه پسندانه دارند. با توجه به اینکه این پژوهش فقط جامعه مادران و دختران را مورد سنجش قرار داده بود پیشنهاد می شود در پژوهشهای آتی جامعه ی هدف، پدران و پسران باشند.

¹. Tyler J, VanderWeele, Brittany M, Charlton, Jess Haines, Ying Chen

References

- Anat S, Lior S. (2018). From Character Strengths to Children's Well-Being: Development and Validation of the Character Strengths Inventory for Elementary School Children. *Front Psychol*, Published online 2018 Nov 2. doi: 10.3389/fpsyg.2018.02123. [[Link](#)]
- Asmkhani, Akbarinejad S, Aghazadeh V, Esbaghi B (2014). Investigating the relationship between personality types and parenting styles of parents of parents with secondary education in Tabriz. *Tabriz University of Medical Sciences and Health Services, International Conference on Child and Adolescent Psychiatry*.
- Ben Nick, F. (2012). *Positive Cognitive Behavior Therapy*, translated by Khamseh, Akram, (2015), Tehran: Arjmand Publications. [[Link](#)]
- Diener E, Biswas-Diener R. (2008). *Happiness: Unlocking the Mysteries of Psychological Wealth*. Blackwell-Wiley. [[Link](#)]
- Hamidi F, Ansari S. (2016). The Relationship between Parenting Styles, Student's Psychological Well-being and Hardiness. *QJFR*; 13(3):47-66. [[Link](#)][In Persian]
- Hashemi S, Dartaj F, Saadipour I, Asadzadeh H. (2107). Structural pattern of feelings of shame and guilt based on parenting styles: The mediating role of attachment styles. *Journal of Applied Psychology*; 44:493-475. [[Link](#)] [In Persian]
- Hojabrian H, Bigdeli I, Najafi M, Rezaei AM. (2015). providing the Psychological Model of Human Flourishing based on The Grounded Theory: A Qualitative Research. *Educational Psychology*; 10(34), 207-232. [[Link](#)] [In Persian]
- Hosseinzadeh Bafarani M. (2015). Investigating the Relationship between Maternal Personality Traits and Child Mental Health. *Journal of Psychological Studies and Educational Sciences*; 14(2):61-49.
- Huang L, Wang Z, Yao Y, Shan Ch & et al. (2015). Exploring the association between parental rearing styles & medical students'. *Critical thinking disposition in China. BMC medical education*; 15(88):2-8. [[Link](#)]
- Huver RM, Otten R, de Vries H & Engels RC. (2010). Personality and parenting style in parents of adolescents. *Journal of Adolescence*; 3(33):395-402. [[Link](#)]
- Jafari F. (2017). *Empowerment-oriented treatment*. Tehran: Nashr-e-Alam. [[Link](#)] [In Persian]
- Khodabakhash R, Khosravi Z, Shahangian S. (2015). Effect of Positive Psychotherapy in Depression Symptoms and Character Strengths in Cancer Affected Patients. *Positive Psychology*; 1(1):35-50. [[Link](#)] [In Persian]
- Magyar M. (2012). *Positive Psychology Techniques*. Translated by Farid Barati Sedeh. Tehran: Arjmand. [[Link](#)]
- Martin E. B. Sligman (2018). *Prosperity (Positive Psychology)*. Translated by Amirkamkar, Sakineh Hejbarian. Tehran: Nashr-e Ravan. [[Link](#)]
- Mirshafiei NS. (2016). the effectiveness of empowerment-oriented counseling on self-esteem and time vision for the future in adolescents. Master Thesis, Unpublished, Islamic Azad University, Science and Research Branch.
- Nademi F, Saedi Rezvani T, Tanhaei Rashvanloo F. (2018). The Role of the Mother in the Development of Children: Multiple Relationships of Perception of Conflict, Supporting Autonomy and Warmness of the Mother with the Motivation of Progress, Proceedings of the Third National Conference on the Role and Position of the Mother, Mashhad: Ferdowsi University of Mashhad in collaboration with the International Cultural Foundation.
- Nazemian A, Shams zarmehri Z. (2016). Effectiveness of triple positive parenting program based on Iranian culture on mother-child relationship and children's academic achievement. *Medical journal of mashhad university of medical sciences*; 59(2):124-131. [[Link](#)] [In Persian]

- Ostad Ali A, Nafis GR. Investigating the relationship between parenting styles and introverted and extroverted personality types. Unpublished master's thesis, Islamic Azad University, Karaj Branch, 2015. [[Link](#)]
- Park N & Peterson C. (2006). Moral competence and character strengths among adolescents: the development and validation of the values in action inventory of strengths for youth. *Journal of adolescence*; 29(65):891-910. [[Link](#)]
- Rashidi kochi F, Najafi M, Mohammadyfar M. (2016). The Role of Positive Psychological Capital and the Family Function in Prediction of Happiness in high school students. *Positive Psychology*; 2(3):79-95. [[Link](#)]
- Salehzadeh M, Fallahi M, Rahimi M. (2017). The Role of Family Functioning, Peer Attachment and Academic Performance in predicting of Happiness in Adolescent Girls. *Positive Psychology*; 2(4):64-78. [[Link](#)]
- Sedaghati S, Tanhaei Rashvanloo F. (2018). How do mothers play a role in their young children's life satisfaction? Proceedings of the Third National Conference on the Role and Position of the Mother. Mashhad: Ferdowsi University of Mashhad in collaboration with Madar International Cultural Foundation.
- Seligman ME, Rashid T, Parks AC. (2006). Positive Psychotherapy. *American Psychologist*; 61:774-788. [[Link](#)]
- Soleimani S, Rezaei AM, Kian Arsi F, Hojabarian H & et al. (2015). Development and validation of a flourishing questionnaire based on the Seligman model in Iranian students. *Journal of Research and Health*; 5(1):12-3. [[Link](#)] [in Persian]
- Wagner L, Gander F, Proyer RT, Ruch W. (2019). Character strengths and PERMA: Investigating the relationships of character strengths with a multidimensional framework of well-being. *Applied Research in Quality of Life*. [[Link](#)]
- William C, Edward H. (2013). *Positive Psychology: The Science of Happiness and Flourishing*, Second edition. Wadsworth: Jon-David Hogue. [[Link](#)]
- Yar Mohammadian A, Ghaderi Z, Chavoshi Far N. (2012). The effectiveness of parental skills training on preschool's children behavior problems. *journal of psychological models and methods*; 2(6)17-32. [[Link](#)] [In Persian]
- Ying C, Laura D. K, Tyler J. V. (2018). Parental warmth and flourishing in mid-life. *Social Science & Medicine*; 220:65-72. [[Link](#)]